

حقوق فرزند بر والدین از نظر فقه و حقوق

چکیده

یکی از مسائل اساسی و بنیادی در حوزه حقوق خصوصی، حق فرزندان و اطفال، بر والدین است. حق فرزندان، به معنای وظایفی است که پدر و مادر در برابر فرزندان خویش بر عهده دارند. تأمین حقوق فرزند، از ناحیه والدین، اساس شکل‌گیری یک جامعه مطلوب و ایده‌آل است. مضاف بر آن، ادای حقوق فرزندان، از آموزه‌های اخلاقی و اسلامی است؛ زیرا در فقه اسلامی و حقوق موضوعه بر اهمیت و ضرورت آن تأکید شده است.

فقهاء و حقوقدانان، به رعایت حقوق فرزندان مانند حق حیات و حراست، پرورش جسمی (رضاع)، حقوق مالی (مانند ارث)، مهرورزی، تربیت و آموزش، توصیه و تأکید کرده‌اند. در متون فقهی و حقوقی به تبیین جایگاه فرزندان در خانواده و تأثیری که بر حیات مادی و معنوی والدین دارند، پرداخته و از مصادیق گوناگون حقوق فرزندان، از دوره پیش از ولادت تا بزرگسالی، سخن رفته است؛ زیرا نخستین حق فرزندان که قرآن کریم بدان پرداخته، حق حیات است که خود مبنای سایر حقوق قرار می‌گیرد. قرآن از کشتن فرزندان، به سبب ترس از تنگدستی و ناتوانی در رفع نیازهای مادی آنها به شدت نهی کرده و ناخشنودی از جنسیت فرزند، و دخالت دادن جنسیت در رعایت حق حیات وی را نکوهش کرده است. بنابر این؛ در فقه و حقوق، محروم کردن کودکان از حق حیات، چونان شرک به خدا، حرام و رفتاری نابخردانه، خطایی بزرگ و موجب خسران و گمراهی و خروج از مسیر دین و هدایت الهی است. بنابراین، خداوند علاوه بر آنکه والدین را از این کار نهی می‌کند از پیامبر (ص) نیز می‌خواهد از زنان بر ترک این کار بیعت بگیرد.

کلید واژه‌ها: حقوق، فرزند، والدین، حقوق، فقه اسلامی، حقوق موضوعه.